

– vi griper barndommens muligheter!

1 Innledning.....	3
2 Kvitre barnehage - hvem er vi?.....	3
3 Lovverk og styrende dokumenter.....	4
4 Strategi, verdier og overordnede målsettinger for ULNA-barnehagene.....	4
Våre mål	4
Vår visjon.....	5
Våre verdier	5
Vårt fundament	6
5 Psykisk helsefremmende barnehager.....	8
Plan for forebygging av mobbing og krenkelser	9
De 7 psykiske helserettighetene	9
6 Barnehagens formål, innhold.....	10
Barnehagen skal ivareta barnets behov for omsorg	10
Barnehagen skal ivareta barnas behov for lek	11
Barnehagen skal fremme danning.....	11
Barnehagen skal fremme læring	11
Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap.....	12
Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk	12
Barns medvirkning	12
7 Barnehagen arbeidsmåter	13
Barnehagens digitale praksis	15
8 Overganger	15
Når barnet begynner i barnehagen	15
Overgang til ny avdeling.	16
Overgang barnehage – skole.....	17
9 Foreldremedvirkning.....	17
10 Barnehagens fagområder.....	18
Kropp, bevegelse, mat og helse.....	18
Antall, rom og form	19
Natur, miljø og teknologi	20
Nærmiljø og samfunn.....	21
Kommunikasjon, språk og tekst	22
Kunst, kultur og kreativitet.....	23
Etikk, religion og filosofi	25
11 Samarbeid.....	26
12 Kalender.....	27
13 Kontaktinformasjon.....	28

– vi griper barndommens muligheter!

1 Innledning

I henhold til Lov om barnehager skal hver barnehage utarbeide en årsplan for barnehagens innhold og organisering. Årsplanen viser hvordan vi jobber for å omsette Rammeplanens formål og innhold til praksis, samt beskriver ULNA og den enkelte barnehages strategier, verdier og satsingsområder. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet i barnehagen, og fungerer som dokumentasjon på vårt faglige arbeid overfor foreldre, myndighetene, samarbeidspartnere og andre interesserte. I tillegg til årsplanen utarbeider vi også ukeplaner, periodeplaner og annen foreldreinformasjon som dere finner på Kidplan og på barnehagens hjemmeside. Årsplanen er fastsatt av barnehages samarbeidsutvalg (SU).

2 Kvitre barnehage - hvem er vi?

Kvitre barnehage åpnet 31.juli 2006. Barnehagen ligger i lokalene til gamle Fauskeeidet skole på Kvitblik, 11 km nord for Fauske sentrum. I Kvitre har vi masse tumleplass både inne og ute, og mange muligheter til fysisk utfoldelse. Vi har flere store lekerom, kjøkken og et stort aktivitetsrom for skapende virksomhet. Vi har en flott gymsal med klatrevegg og masse utstyr som brukes flittig. I uteområdet vårt har vi naturterreng, lekeapparater, akebakke og asfaltert plass for sykling og annen aktivitet. Det er kort vei til bondegårder, jorder, større akebakker, lauv- og barskog, gapahuk, skiløype, fiskevann, og vi har mange referanseområder i barnehagens nærmiljø.

Navnet «Kvitre» illustrerer en ønsket, positiv kommunikasjonsform og den idylliske beliggenheten ved Fauskeeidet naturreservat. Reservatet som er kjent for sitt rike fugleliv ligger ved Kvitblikvannet som ligger like sør for barnehagen.

Fuglen Kvitre i barnehagens logo er en del av hverdagen hos oss, og den er også en viktig del av identitetsbyggingen i barnehagen. Vi ønsker at barna, foreldre og personalet skal være stolte av og glad i barnehagen og alle mulighetene vi har her på Kvitblik.

Kvitre barnehage er en **liten og trygg** barnehage. Vi har et stort bygg med god plass, men barnehagen er liten i antall barn og personale. Her kjenner alle hverandre. Barna møtes på tvers av alder, de store hjelper de små, og barna blir kjent med og trygg på alle de voksne i barnehagen.

– vi griper barndommens muligheter!

Kvitre barnehage er **naturlig**. Vi bruker naturen som arena for lek, mestring, bevegelsesglede, sansing, opplevelser, læring, kreativitet og fysisk utfoldelse. Gjennom opplevelser og utfoldelse ute i naturen, i all slags vær gjennom de fire årstider, legger vi til rette for at barna skal bli robuste og bygge motstandskraft, og dermed blir i stand til å mestre livets opp- og nedturer.

Barnehagen skal være en naturlig og positiv del av barnets liv der deres hovedbeskjeftigelse LEKEN står i høysetet. Barna skal få medvirke i sin egen hverdag, de skal bli hørt og sett, og få tilfredsstilt sine behov gjennom dagen. Barna skal oppleve mestringsglede og se verdien av å klare ting selv og å bidra til fellesskapet.

3 Lovverk og styrende dokumenter

Vi har et lovverk med styrende dokumenter som skal være retningsgivende for barnehagens drift. Sammen med Ulna sine styringsdokumenter og kompetanseverktøy, samt kommunens/bydelens planer gir disse verktøyene oss retning og mening for arbeidet i barnehagen.

- Barnehageloven:
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>
- Rammeplan for barnehager:
<https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2017-04-24-487>
- FNs Barnekonvensjon:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/fns-barnekonvensjon/id88078/>
- Veileder «Se meg, vær der for meg» og plan for forebygging og håndtering av mobbing og krenkelser i barnehagen.
<http://www.ulna.no/Innhold/Side/115500>

4 Strategi, verdier og overordnede målsettinger for ULNA-barnehagene

Vi skal gjøre barn robuste gjennom psykisk og fysisk helsefremmende arbeid. Som glødende engasjert samfunnsaktør gir vi barna det beste utgangspunktet for livsmestring.

Våre mål

- Vi drifter høykvalitetsbarnehager gjennom god ledelse og kompetente medarbeidere
- Vi anerkjenner lekens egenverdi og har barnets beste i fokus til enhver tid
- Vi verdsetter den enkelte barnehages lokale identitet og et mangfold av pedagogiske konsept
- Vi er i stadig utvikling og er den foretrukne aktøren i markedet

– vi griper barndommens muligheter!

Vår visjon

Vi griper barndommens muligheter!

ULNA- barnehagene legger grunnlag for muligheter til lek og mestring i en trygg og glad hverdag.

I vår logo viser vi Ulna-grepet, som er det første grepet i småbarnsalderen hvor hele barnets hånd griper om den voksnes trygge finger.

Våre verdier

Trygghet – Robusthet – Glød

Verdiene våre setter rammer for hvordan ansatte, ledere og organisasjonen fremstår og ligger til grunn for de valg og vurderinger vi gjør i hverdagen. Vårt verdigrunnlag er viktig for å bygge den kulturen vi ønsker å ha i ULNA barnehagene.

TRYGGHET

En barnehagehverdag preget av glede, varme, anerkjennelse, respekt og likeverd.

Kjennetegn på trygghet i vår barnehage:

- Tilstedeværende voksne som ser hvert barn og møter de med åpne armer og et tilgjengelig fang.
- Barn som tør å være seg selv, og opplever at de er viktige for fellesskapet.
- Barn som hengir seg i leken.
- Barn som tørr å utfordre seg selv i møte med noe nytt.

ROBUSTHET

En barnehagehverdag preget av tillit, aksept, mestring, struktur og normer

Kjennetegn på robusthet i vår barnehage:

- Barn som er trygge på seg selv og sin identitet.

– vi griper barndommens muligheter!

- Barn som mestrer både medgang og motgang.
- Barn som prøver å klare ting selv, og er selvstendige
- Barn som utfordrer seg selv og viser glede ved mestring
- Barn som setter egne grenser og respekterer andres

GLØD

En barnehagehverdag preget av engasjement, humor, nysgjerrighet, impulsivitet og interesse.

Kjennetegn på glød i vår barnehage:

- Lekende voksne som følger barnas initiativ og fantasi.
- Kvitrende, positiv kommunikasjon og et humoristisk miljø.
- Glade barn som leker sammen

Vårt fundament

HELSEFREMMEDE

I Kvitre skal det være et helsefremmende og godt psykososialt miljø hvor alle føler seg ivaretatt og sett. Det er viktig for oss at alle barn opplever trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd, og i Kvitre møter barna støttende og anerkjennende voksne. Arbeid med tema som vennskap, kroppen og følelser går som en rød tråd gjennom året, og slik forebygger vi mot krenkelser og mobbing. Vi iverksetter skriftlige planer dersom barnet ikke har en tilhørighet i fellesskapet, blir utestengt eller mobbet. I dette arbeidet involverer vi de berørte foresatte.

Kvitre skal være et trygt sted, med sunne utfordringer tilpasset hvert barn og alderstrinn, der barna kan prøve ut ulike sider ved samspill, fellesskap og vennskap, med støtte fra trygge og omsorgsfulle voksne. Barna får støtte i å mestre motgang, håndtere utfordringer og bli kjent med egne og andres følelser.

Vi er opptatt av å skape en aktiv hverdag i vårt inne-, utemiljø som inspirerer og legger til rette for bevegelse og fysisk utfoldelse, og vi bruker nærområdet rundt barnehagen til korte og lengre turer. Gjennom opplevelser og utfoldelse ute i naturen, i all slags vær gjennom de fire årstider, legger vi til rette for at barna skal bli robuste og bygge motstandskraft, og dermed blir i stand til å mestre livets opp- og nedture. Vi gir også rom for ro og hvile i løpet av dagen, og vi legger til rette for at barna skal få bearbeide og gi uttrykk for alle inntrykk og opplevelser gjennom dagen.

Kosthold er også en viktig del av vårt helsefremmende arbeid, og barna får sunn og næringsrik mat i barnehagen. Vi legger til rette for at barna skal få delta i matlaging og at måltidet skal være en positiv fellesopplevelse som fremmer matglede og sunne helsevaner. To og to barn er etter tur «ukas hjelpere» som hjelper til med å forberede måltidet, dekke på bordet, dele ut flasker mm. Barna føler seg betydningsfulle når de får være med på å bidra til fellesskapet. Fokus på trivsel, velvære og livskvalitet.

MANGFOLD

– vi griper barndommens muligheter!

Kulturelt mangfold ses på som en berikelse. Pedagogisk egenart, ulikhet i konsept, størrelse, beliggenhet og forutsetning skaper begeistring, tilknytning og vekst.

I Kvitre jobber vi med mangfold i hverdagen ved å anerkjenne barnas ulike måter å være på, hvordan de uttrykker seg, og ved å vise at man kan føle og tenke på forskjellige måter og respektere andres tanker og følelser. Barna skal selv utvikle identiteten sin og føle seg som en del av fellesskapet i barnehagen. I Kvitre markerer vi mangfold både med en egen måned i juni ved å ha fokus på familie og vennskap, vi markerer verdensdagen for downs syndrom med «rockesokk» og i forbindelse med samefolkets dag har vi samisk uke.

Høsten 2023 er Kvitre blitt en «Livsglede barnehage» som innebærer at barnehagen arrangerer generasjonsmøter sammen med eldre i nærområdet til barnehagen. På denne måten kan barna føle seg betydningsfull i samfunnet og få mulighet til å glede andre og se at man kan finne felles glede med andre mennesker på tvers av generasjoner.

I Kvitre fremmer vi likeverd og likestilling, motvirker alle former for diskriminering, og bidrar til at barna skal møte og skape et likestilt samfunn. Alle skal ha like muligheter til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskapet i alle aktiviteter i barnehagen.

Alle barn får likt tilbud i barnehagen av omsorg, trygghet og kjærlighet, og barna møter tilstedeværende voksne som deltar i leken og gir støtte og veiledning. Personalet i Kvitre reflekterer rundt våre egne holdninger slik at vi best mulig skal kunne formidle og fremme likeverd og likestilling.

KOMPETANSE

Kompetansehevede tiltak for alle ansatte gjennomføres i.h.h.t. kompetanseplan for ULNA barnehagene. Kompetanseplanen inneholder kompetansehevede tiltak for alle ansatte og vi er opptatt av å sikre at alle ansatte har den nødvendige kompetansen til å utføre sitt arbeid, i.h.h.t. våre felles mål og verdier. Alle ansatte i ULNA har god kjennskap til hvordan vi jobber for å bidra til god psykisk helse og livsmestring og hvordan vi jobber for å sikre at de syv psykiske helserettighetene er ivaretatt.

Som del av kompetanseprogrammet gjennomføres det introduksjonsdager for alle nyansatte, veiledning for nyutdannede, felles plandag for alle ansatte, ledersamlinger m.m. Det er også satt opp kurs for å sikre nødvendig kompetanse knyttet til HMS (grunnkurs, brannvernlederkurs og førstehjelpskurs m.m.)

Barnehagen skal være en lærende organisasjon. Dette innebærer at vi hele tiden er i utvikling, tar til oss ny kunnskap og reflekterer over egen praksis. Vi bruker personalmøter og planleggingsdager til faglig oppdatering og refleksjon, og vi legger til rette for videreutdanning til personalet. I tillegg holder personalet seg oppdatert på nyere forskning innenfor faget vårt, og vi bruker Udires kompetansepakker og andre nettressurser. Vi deltar også i Recom og får tilbud om kurs i regi av RKK.Salten

LANGSIKTIGHET

Barnehagen skal anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi. Å bidra til at alle barn som

– vi griper barndommens muligheter!

går i barnehagen, får en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek, er fundamentalt. Barnehagen er også en forberedelse til aktiv deltakelse i samfunnet og bidrar til å legge grunnlaget for et godt liv. (Rammeplanen, kapittel 1)

Barna i Kvitre skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold, og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner den. Vi ønsker at barna skal lære seg å ta vare på naturen rundt oss slik at de som kommer etter oss får de samme mulighetene til å benytte seg av den. I Kvitre bruker vi naturen som arena for lek og læring, hver dag, året rundt, og vi lar barna få erfaringer med de ulike muligheter naturen byr på. Sammen med barna undrer vi oss over mangfoldet og kontrastene i naturen og filosoferer over naturens små og store skatter. Vi skal så, høste og foredle naturen, og barna skal få gi uttrykk for inntrykk og opplevelser gjennom skapende virksomhet. Barna lærer om naturen gjennom å bruke og oppleve naturen, og denne kunnskapen vil igjen fremme at barna ønsker å ta vare på den. Vi kaller det kjennskap skaper vennskap.

Gjenbruksuka i uke 40 er starten på et arbeid som går over hele året der vi skal ha fokus på gjenbruk for å spare miljøet. Vi reduserer vårt miljøavtrykk ved å redusere avfallsmengden gjennom kildesortering og gjenbruk og ved å redusere energiforbruket. Gode vaner og holdninger til miljøet skapes når barna er små, så dette ser vi på som en viktig oppgave i Kvitre. I samarbeid med SU skal vi arrangere «byttedag» eller «byttekrok» der barn kan arve klær av hverandre. I tillegg har vi tiltak for å begrense matsvinn.

5 Psykisk helsefremmende barnehager

«Se meg og vær der for meg» er en satsning vi i Ulna har hatt siden 2015 og som nå er en integrert del av det faglige arbeidet i alle barnehagene. Vi arbeider målrettet for å oppnå sosial utjevning, likeverd og inkludering.

Vi skal hindre mobbing og krenkelser og bidra til at barnet får identitet og selvrespekt. Vi ser viktigheten av at alle barn skal få kjenne en mening med livet, oppleve mestring, kjenne tilhørighet og trygghet og at de skal få delta og oppleve et fellesskap.

Som del av satsingen har Ulna blant annet samarbeidet over tid med Stine Sofie stiftelsen. Dette samarbeidet har gitt oss kunnskap om vold og overgrep mot barn, kunnskap om personlige faktorer som mot og vilje til å handle, og det har styrket egen tro på systemet og

– vi griper barndommens muligheter!

at det nytter å melde fra ved bekymring.

Vi bygger en organisasjonskultur hvor det er aksept for å drøfte og handle ved bekymring, og vi har fokus på eget verdisyn rundt at barn er troverdige vitner for eget liv. Barnehagen har utnevnt et "barnas verneombud". Denne personen har sammen med barnehagens daglige leder ansvar for vedlikehold av arbeidet.

Fra 01.01.21 ble en endring i barnehagelovens Kap. VIII iverksatt. Den omhandler krav til barnehagen om å skape et godt psykososialt barnehagemiljø. Det skal være nulltoleranse for alle former for krenkelser, og vi har fått gode retningslinjer for håndtering ved slike hendelser.

Plan for forebygging av mobbing og krenkelser

Til hjelp i det psykisk helsefremmende arbeidet har Ulna utarbeidet en veileder. Denne inneholder lovkrav, fakta og definisjoner. Den gir kunnskap, tips om verktøy og metoder. Den gir støtte og veiledning til ansatte i arbeidet for å hindre og forebygge mobbing og krenkelser. Ulna har i mange år samarbeidet med Styd-kommunikasjon i arbeidet med å utvikle et godt helsefremmende lekemiljø og et inkluderende og psykososialt godt barnehagemiljø for barna. I dette arbeidet tar vi bla i bruk boken «Barn er budbringere» av Line Melvold.

Hvordan vi jobber i for å forebygge og avdekke mobbing:

- Legge til rette for lek og samspill som styrker relasjonene
- Tilstedeværende voksne som deltar og støtter barna i leken
- Tema-arbeid som omhandler vennskap og følelser
- Bevissthet om voksenrollen, være gode rollemodeller
- Rose og sette ord på ønsket atferd og positive handlinger
- Observasjoner
- Barnesamtaler
- Et godt foreldresamarbeid med åpen og god kommunikasjon.
- Skape arenaer der foreldre kan bli kjent med hverandre. Refleksjonsgrupper på foreldremøter om hvordan foreldrene kan bidra med å forebygge mobbing og være gode rollemodeller: «Voksne skaper vennskap».

Hvordan vi jobber ved håndtering av mobbing:

- Følge våre retningslinjer for håndtering
- Samtale med de involverte og støtte de involverte (begge parter)
Vurdere hjelp og støtte fra andre instanser
- Foreldresamtaler – lage tiltaksplan i samarbeid som evalueres og følges opp

De 7 psykiske helserettighetene

Ulna barnehagene vil drive helsefremmende barnehager. Ifølge psykolog Arne Holte har barnet krav på innfrielse av 7 psykiske helserettigheter for at barnehagen kan sies å være en helsefremmende bedrift. I barnehagene er disse kravene implementert som rettesnor og kjennetegn i arbeidet med å skape et miljø for god psykisk helse hvor barna blir møtt med anerkjennelse og støtte. Personalet har verdier og kunnskap som gjør at kloke grep og handlinger sørger for at barna får innfridd sine rettigheter. Identitet og selvrespekt - følelsen av at du er noen og at du er noe verdt.

– vi griper barndommens muligheter!

I følge de 7 psykiske helserettighetene har alle barn rett til en følelse av:

- **Identitet og selvrespekt**
Følelsen av at du er noen og at du er noe verdt.
- **Mening i livet**
Følelsen av at du er del av noe større enn deg selv, at det er noen som trenger deg.
- **Mestring**
Følelsen av at du duger til noe - det er nesten det samme hva det er, bare det er noe.
- **Tilhørighet**
Følelsen av å høre til noen, høre hjemme et sted.
- **Trygghet**
Kunne føle, tenke og utfolde seg uten å være redd.
- **Deltakelse**
Følelsen av at det spiller noen rolle hva du gjør eller ikke gjør.
- **Fellesskap**
Følelsen av at du har noen å dele tanker og følelser med, som du vet at vil passe på deg når det trengs.

6 Barnehagens formål, innhold

Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling» Rammeplan for barnehagen 2017.

I det daglige arbeidet i barnehagen skal personalet på alle områder kunne møte barnets behov.

Barnehagen skal ivareta barnets behov for omsorg

Barnehagen skal ivareta barnas behov for omsorg, og alle barna i Kvitre skal oppleve å bli sett, forstått, respektert og få den hjelp og støtte de har behov for. I Kvitre møter barna tilstedeværende, trygge og varme voksne som er sensitive for barnas uttrykk og behov. Barn er budbringere, og gjennom sin atferd og sine uttrykk forteller de oss voksne hvordan de har det og har behov for. Vi møter alle barn med åpenhet og interesse, og bruker tid på hvert enkelt barn slik at barna kan knytte seg til de voksne og gode relasjoner skapes. Kvitrende voksne har et ledig fang, og viser omsorg for hvert enkelt barn. Omsorg preger alle situasjoner i barnehagehverdagen, både rutinesituasjoner, lek og aktiviteter, og vi legger vekt på at barna skal oppleve trygge og forutsigbare rammer og grenser. De voksne støtter og oppmuntrer barna til å vise omsorg for andre og til selv å kunne ta imot omsorg. Gode relasjoner skaper grunnlag for trivsel, glede og mestring, og personalet kartlegger

– vi griper barndommens muligheter!

jevnlige relasjonene i barnehagen for å forsikre oss om at alle har gode relasjoner til barn og voksne i barnehagen.

Barnehagen skal ivareta barnas behov for lek

Leken har stor plass i barnehagehverdagen i Kvitre. Vår holdning til lek er at den er en svært viktig del av barnets liv. Den er først og fremst glede, og barnet leker fordi det er morsomt å leke. Gjennom leken lærer barnet å forholde seg til omgivelsene og om samhandling mellom mennesker. Leken har også en viktig rolle i bearbeidelse av opplevelser. I leken utvikler og styrker barnet sin identitet, selvfølelse og opplevelse av mestring. Selvbildet blir utformet i speiling av andres reaksjoner. Lek er en mental innstilling, en måte å forholde seg til virkeligheten på. Man gir og tar i leken. Den skal være en frivillig aktivitet som barnet velger selv uten voksenstyring.

I Kvitre legger vi til rette for opplevelser som barna kan bruke til å utvikle leken sammen med de andre barna, særlig direkte opplevelser der barnet selv kan sanse det som skjer. Vi vil gi barna mye tid til lek og stimulere til allsidig lek, og dagen organiseres med tanke på dette. Vi vektlegger de voksnes nærhet for hjelp og støtte til barnas lek. Vi legger til for et variert og spennende lekemiljø gjennom å lage ulike lekesoner og lekemiljø, og gjennom å tilby ulike leker og lekemateriell.

Den frie leken er et mål i seg selv, men leken er også viktig som pedagogisk hjelpemiddel i voksenstyrte aktiviteter og når barn trenger ekstra støtte i det sosiale samspillet.

Voksendeltakelse i lek styrker relasjonene og er viktig arena for fellesskap, glede og humor.

Barnehagen skal fremme danning

Med danning forstår vi det som skjer i barnets samspill med verden rundt seg. Det er en prosess som skjer gjennom hele livet, og for at den skal kunne utvikle seg trenger man refleksjon. Gjennom danningen overføres verdier, normer, tanker og handlings- og uttrykksmåter.

Barna er en aktiv deltaker i eget liv. Det er de voksnes plikt å veilede barna, men samtidig respektere deres egenverdi og selvstendighet. Danningen skjer der det er trygghet og gjensidig respekt fra alle parter. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå felles verdier og normer som er viktige for fellesskapet, og barnehagen skal bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, natur og kultur. Gjennom samspill, dialog, lek og utforsking skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer.

For å fremme danning skal barna i Kvitre møte tilstedeværende og engasjerte voksne som støtter, anerkjenner, utfordrer og undrer seg sammen med barna. Vi legger til rette for meningsfulle opplevelser og synliggjør og fremmer mangfold og ulikhet gjennom samtaler med barna i hverdagen.

Barnehagen skal fremme læring

Barn lærer om seg selv og om verden gjennom alt de opplever og erfarer gjennom sansene sine. I barnehagen skal barna oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. I Kvitre legger vi til rette for rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser. Barna skal få bruke hele seg med alle sine

– vi griper barndommens muligheter!

sanser i sine læringsprosesser, og de voksne skal anerkjenne barnas nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær. "Learning by doing" er viktig for barnas utvikling på alle områder, og barna skal få «klare selv» og oppfordres til selvstendighet. Vi skal bygge videre på barnas utforskning og interesser gjennom aktiv deltakelse i barnas hverdag. Vi er opptatt av å utvide barnas erfaringer og følge barnas progresjon, slik at de får nye utfordringer og mestringsopplevelser.

I Kvitre bruker vi naturen i stor grad for barnas læringsprosesser, da det er et stimulerende miljø der materialer og lekemiljø ikke er forhåndsdefinert. Naturen gir rom for kreativitet, undring, bevegelse, mestring, utforskning, lek og læring.

Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap

Å få en god venn, og å klare å beholde den, er noe av det viktigste for et barns trivsel. Vennskap er også den viktigste faktoren i arbeidet for å forebygge mot mobbing. I Kvitre jobber vi derfor med vennskap og sosial kompetanse hele året. Vi starter alltid med tema vennskap på høsten og tilpasser arbeidet til de ulike aldersgruppene. I Kvitre legger vi vekt på å samle de ulike gruppene til eventyrstund, sangstund, dans, turer og aktiviteter som styrker fellesskapet og samholdet. Vi legger stor vekt på å skape gode relasjoner, og vi ønsker å skape et godt samarbeidsklima ved å ha fokus på det positive når vi møter barna. Vi voksne er rollemodeller for hvordan vi skal møte hverandre, og humor og glede er viktig i relasjonene mellom store og små. Vi skal forebygge, stoppe og følge opp diskriminering, utestenging, mobbing, krenkelse og uheldige samspillsmønstre. Gjennom at de voksne deltar og er til stede i barnas lek og hverdagsaktiviteter kan vi lettere fange opp uheldige samspillsmønstre og dermed griper inn og veilede barna.

Barnehagen skal fremme kommunikasjon og språk

Alle barn skal få god språkstimulering gjennom barnehagehverdagen, og alle barn skal få delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling. I Kvitre skal de voksne være gode språkmodeller og bruke verbalspråket og kroppsspråket aktivt i kommunikasjonen med barna, og gjennom deltakelse i leken. Vi anerkjenner og responderer på barnas ulike verbale og nonverbale uttrykk og støtter deres språkutvikling. Vi skal være tålmodige og lyttende, og la barna få bruke tid til å få frem sitt budskap verbalt. De voksne "bader" barna i ord og setter ord på det vi gjør og opplever i hverdagen. Å sette ord på følelser og opplevelser ser vi på som svært viktig. Alle barn skal bli sett og hørt, og de voksne skal ta seg tid til å lytte og samtale med barna. Vi jobber med språklig bevissthet gjennom "Språksprell" i samlingsstunder og ugleklubben, og lek med språket i hverdagssituasjoner. Barnehagen skal ha et synlig skriftspråkmiljø – skrift, bokstaver og tall skal være en del av det fysiske miljøet i barnehagen, og barna skal oppleve at de voksne bruker skriftspråket og motiverer til tegning og skriving. I Kvitre bruker vi eventyr, rim, regler, sanger, sangleker, spill, bøker, fortelling og dramatisering for å fremme barnas kommunikasjon og språk. Personalet skal observere, kartlegge og følge opp barnas språkutvikling, og støtte barn som er forsinket i sin utvikling eller har kommunikasjonsvansker.

Barns medvirkning

Barnehagen skal ivareta barnets rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at

– vi griper barndommens muligheter!

barna kan gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet.

For oss betyr barns medvirkning at barna skal bli tatt på alvor, bli sett og hørt, og den frie leken skal få være en stor og viktig del av barnas hverdag. De voksnes rolle er derfor veldig viktig i forhold til å være sensitiv i forhold til barns egne uttrykksmåter. De voksne må lytte og prøve å tolke barnas kroppsspråk og være observante i forhold til deres handlinger, estetiske uttrykk og etter hvert også deres verbale språk. Store barn kan bruke språket mer bevisst, mens små barn ofte uttrykker seg gjennom mimikk, kroppsholdning og andre følelsesmessige uttrykk.

Vi legger vekt på, og følger opp ideer på barnas initiativ og gir uttrykk for at barnas meninger har betydning. Vi deler opp i mindre grupper hvor vi har større oversikt og kan se til at alle barn får komme til ordet. Vi er bevisste på hvordan vi snakker sammen, slik at barna føler seg trygge på at de kan utøve sin selvbestemmelsesrett uten å føle seg krenket eller mobbet. Noen ganger må vi endre våre planer fordi barna er opptatt av spesielle ting eller tema som vi vil sette oss nærmere inn i.

Vi har barnesamtaler med de eldste barna hvor vi lar barna få fortelle om hverdagen sin i barnehagen og komme med ønsker i forhold til aktiviteter og andre ting som skal skje på huset. Barns medvirkning krever tid og rom for lytting og samtaler, og vi jobber for å få dette naturlig inn i hverdagen. Det er viktig at barn opplever tydelige og ansvarsfulle voksne som kommuniserer MED barna og tar barn på alvor. Hos oss skal de voksne være tilstede med hele seg for barna!

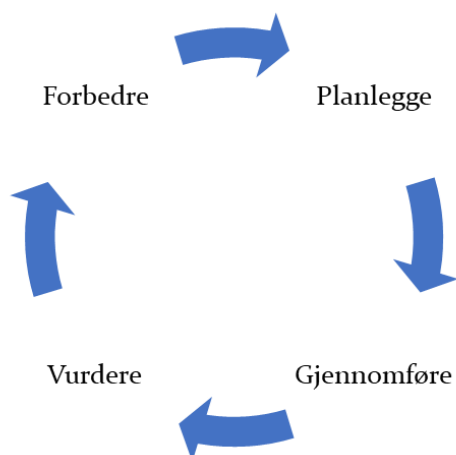
7 Barnehagen arbeidsmåter

I Kvitre er det mange ulike barn med ulike behov, og vi nødt til å ha ulike arbeidsmåter for å ivareta alle på en god måte. Innholdet vi lager skal være tilpasset hvert enkelt barns behov. Vi ønsker å bygge på barnas nysgjerrighet og samtidig gi dem nye opplevelser, og da er det viktig at vi bygger videre på det de allerede er opptatt av. På denne måten blir også barns medvirkning tatt med i planleggingen. Alle barn, uansett uttrykksformer, skal ha rett til å medvirke i barnehagehverdagen, og da må ansatte i Kvitre være til stede i barnas lek og hverdagslige situasjoner. Det er viktig at personalet får rom til å utvikle seg selv, avdelingen og barnehagen.

Planlegging, vurdering og dokumentasjon

Den pedagogiske virksomheten speiler den kunnskapen vi har om barnegruppen, lokale muligheter, vår kunnskap om barns utvikling, og på hvilken måte vi tar hensyn til barns medvirkning og deres interesser. Dokumentasjon synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehagelov og rammeplan. Den gir informasjon om hva barnet opplever, lærer og gjør i barnehagen.

– vi griper barndommens muligheter!

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal videre baseres på observasjon, dokumentasjon, refleksjon, systematisk vurdering og samtaler med barn og foreldre. Personalet i barnehagen planlegger hverdagen ut fra kunnskap om barns trivsel og allsidig utvikling, individuelt og i gruppe. Årsplanen er vårt styringsdokument som ligger i bunn for månedsplaner og ukeplaner. Planene skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten. Månedsplanene er overordnet og skal derfor gi rom for endringer og tilpasninger. Vi planlegger ut fra barnas forutsetninger og behov, og dette betyr at vi ikke nødvendigvis låser oss til planlagte aktiviteter eller opplegg, da det er vel så viktig å ta i betraktning barns innspill og spontane avgjørelser. Underveis i arbeidet hjelper planene oss til å se sammenhengen mellom aktiviteter, gjennomføring og mål.

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Personalet vurderer fortløpende på ledermøter, avdelingsmøter, personalmøter og på planleggingsdagene.

Vurderingsarbeidet bygger på faglige og etiske problemstillinger, åpne diskusjoner og felles refleksjoner i personalgruppen, slik at vi kan lære av egen praksis og utvikle oss som pedagogisk virksomhet. Vi i barnehagen verdsetter at foreldregruppen medvirker i vurderingen av barnehagens innhold og ønsker at alle foresatte tar seg tid til å svare på foreldreundersøkelsen. Her får foreldrene mulighet til å vurdere og gi tilbakemelding på vårt barnehagetilbud og samarbeid mellom barnehagen og hjemmet – slik at vi i personalet kan bruke resultatet som et verktøy i vurderingsarbeidet. Resultatet blir nøye analysert og skal bidra til at vi skal kunne utvikle barnehagetilbudet vårt.

Dokumentasjon av personalets arbeid skal synliggjøre hvordan vi arbeider for å kunne oppfylle kravene gitt i barnehageloven og i rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet er ett ledd i vurderingsarbeidet til barnehagen. Vi benytter oss av dokumentasjon for å aktivt kunne videreutvikle den pedagogiske virksomheten. Dokumentasjon bidrar til synliggjøring av barns liv og arbeid i barnehagen. Gjennom tekst, bilder og video, samt ulike estetiske uttrykk danner vi et utgangspunkt for samtaler og samhandling rundt de ulike erfaringene barna har gjort seg. Gjennom dokumentasjon gir vi dermed foreldre bedre mulighet til å få et klarere innblikk i hvordan vi i barnehagen arbeider med barna, hva barna gjør og tenker i ulike situasjoner, og hvordan de utvikler seg og trives. Gjennom foreldresamtaler, daglig kontakt med foreldre og bilder og tekst i Kidplan synliggjør og samtaler vi om det som skjer i barnehagehverdagen.

– vi griper barndommens muligheter!

Vi skal også dokumentere til barnehagemyndigheter og resten av samfunnet at vi møter gitte krav i barnehageloven og rammeplanen. Dette synliggjør vi gjennom skriftlige rutiner og dokumentasjon i HMS-systemet vårt PBL Mentor, barnehagens nettside og på sosiale medier. Dokumentasjon som prosess innebærer at vi i personalet forsøker å forstå og reflekterer over det pedagogiske arbeidet og det som skjer i barnehagen – barn imellom og mellom barn og voksne. Gjennom dialog og refleksjon på ulike møter for personalet, kan vi komme til en felles forståelse, få ny innsikt og skape rom der vi blir bevisst egne handlinger og reaksjoner, så vel som prosesser i og mellom barna.

Alle barn er forskjellige innenfor sitt alderstrinn og utvikling. Med et bevisst forhold til barnets utvikling skal vi i barnehagen se etter og sørge for at et hvert barn skal ha en progresjon i sin utvikling, i forhold til seg selv. I Kvitre legger vi derfor til rette for at barn i alle aldersgrupper og på tvers av aldersgrupper får mulighet til å utvikle sine kunnskaper og ferdigheter gjennom lekende, utforskende og skapende aktiviteter. Vi bidrar til å utvide barns forståelse og bygger videre på barnas egne interesser, kunnskaper og ferdigheter. Vi benytter oss av ulike innfallsvinkler slik at barna får en rekke ulike opplevelser knyttet til innholdet vi fordyper oss i.

Progresjon for oss betyr derfor at vi tar i bruk ulike arbeidsmetoder som gir barna et rikt utbytte av opplevelser, der de får utviklet sin forståelse og sine ferdigheter. Vi kombinerer metoder og bearbeider barnehagens innhold blant annet gjennom drama, forming, musikk og samtaler – slik at barna får en rekke ulike møter og erfaringer til de ulike temaene og innholdet som skal bearbeides. Videre legger vi til rette for progresjon gjennom valg av det pedagogiske innholdet, aktiviteter, turer, tradisjoner, leker, ulike materialer, utforskning av ulike teknikker og gjennom utforming av det fysiske miljøet. Vi i personalet støtter opp under utforskning, fordykning og forståelse og legger opp til at barnet må ta aktiv del i egen læringsprosess. Under fagområdene i kapittel har vi laget en progresjonsplan med tre trinn.

Barnehagens digitale praksis

I barnehagens digitale praksis skal vi bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Når vi bruker digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læreprosesser. I Kvitre er vi bevisste på at digitale verktøy skal brukes med omhu og som et ledd i læring. Barnehagen skal utøve digital dømmekraft og bidra til at barna utvikler en begynnende etisk forståelse knyttet til digitale medier. Personalet legger til rette for at barn utforsker, leker, lærer og selv kan skape noe gjennom digitale uttrykksformer, og utforske kreativ og skapende bruk av digitale verktøy sammen med barna.

8 Overganger

Når barnet begynner i barnehagen

Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Den viktigste oppgaven i tilvenningsfasen er å gi barn og foresatte den tryggheten som skal til for å sikre at barna finner seg godt til rette og utvikler et trygt tilknytningsforhold til sin kontaktperson, og etter hvert de øvrige ansatte og barnehagen som helhet.

– vi griper barndommens muligheter!

I Kvitre er vi opptatt av at alle nye barn skal få en fin og trygg start i barnehagen. Nye barn og foreldre møter en fast person som skal ha ansvar for tilvenningen. Pedagogisk leder gjennomfører oppstartsamtale med foreldrene, slik at barnehagen får vite mer om barnet og dets behov, og bli litt kjent med familien.

Svanaug Lunde, universitetslektor ved Læringsmiljøsenteret ved Universitetet i Stavanger, har laget en huskeliste med 5 råd (5 T-er) til foreldre og personale i barnehagen for en god barnehagestart for barn og foreldre. Denne bruker vi når vi jobber overganger.

Trygghet.

Barn er sensitive for hvordan foreldrenes sinnsstemning er, og foreldres trygghet, ro eller uro smitter over på barnet. Det er viktig at foreldrene får nok informasjon slik at de blir trygge på at barnehagen er en god plass for barnet.

Tillit

Personalet må opparbeide tillit slik at foreldrene blir trygge og har tillit til b.hg.

Tid

Sett av nok tid, for det tar tid og foreldre vet ikke på forhånd hvor lang tid barnet trenger på å knytte seg til de viktige personene i barnehagen, og kjenne at det er trygt og godt å være der. Det handler også om å sette av tid på ettermiddagene til å være med barnet og roe godt ned, for barnet kommer til å være sliten med mange nye erfaringer og opplevelser som det trenger tid til å bearbeide. Kanskje ta litt kortere dager i barnehagen i begynnelsen, for barnehageuniverset er mye å ta inn for et lite barn.

Tålmodighet

Vær tålmodig. Barnet kan kjenne på at det er mye som skjer på en gang, det kan være overveldende og det kan gjerne resultere i litt sutring eller klenging. For noen barn kan det være vanskelig å få sove om kveldene, eller tungt å stå opp om morgenen. Vær tålmodig med barnet, men også deg selv. Tenk at «akkurat nå er det slik», men dette kommer til å gå bra og vi investerer i fremtiden.

Tøys og tull

Et positivt klima og god stemning smitter over på barn. Når barnet merker at de viktige voksne tøys og tuller, og har en avslappet og god stemning påvirket det også hvordan barnet har det. Tøys og tull er viktig for barnets velvære.

(Kilde: www.barnehage.no 07.08.20)

Overgang til ny avdeling.

Overganger skjer også innad i barnehagen. Personalet skal sørge for at barn og foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe. Også i denne overgangen er det viktig at foreldre får tid og rom til å bli kjent med barna og personalet når de bytter barnegruppe. Vi følger de fem T-er også her, og har også i denne overgangen en foreldresamtale for å bli bedre kjent og utveksle forventninger og informasjon. Kvitre er en liten og trygg barnehage der vi legger vekt på at alle voksne skal kjenne alle barna, og vi samarbeider mye på tvers av avdelingene. Både barn, voksne og lokaler er kjent og trygt for alle. Dermed skaper vi trygge og gradvise overganger innad i barnehagen.

– vi griper barndommens muligheter!

Overgang barnehage – skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skole legge til rette for at barna får en trygg og god overgang fra barnehage til skole.

Skolestart er en stor begivenhet i alle barns liv. De aller fleste barn og foreldre ser fram til begynnelsen på skolegangen med spent forventning. Men for noen fortøner også barnehageslutt og skolestart seg som noe skummelt og utfordrende. Barnehage og skole er deler av samme utdanningssystem. Begge er institusjoner for omsorg, oppdragelse og læring, men de har ulik egenart. Barna vil møte både likhetstrekk og ulikheter når de begynner på skolen. Barnehage og skole har et felles ansvar for at barna skal kunne møte ulikhetene med nysgjerrighet og tillit til egne forutsetninger.

Overganger er en naturlig del av livet, også for små barn. Det er ikke noen målsetting å gjøre overgangen umerkelig, men barnehagen og foreldrene kan være med på å gjøre overgangen god. En god overgang til skolen dreier seg først og fremst om at barna skal få positive opplevelser, og at de skal oppleve skolestarten med trygghet og spent forventning.

I Kvitre barnehage har vi valgt å kalle førskolegruppa for Ugleklubben fordi ugla i barnelitteraturen ofte blir sett på som en klok fugl som er glad i bøker. Ugleklubben er en dag i uka, og det veksles mellom inne- og uteaktiviteter. Vi legger vekt på å bygge fellesskap rundt det å være størst i barnehagen, og målet for arbeidet i ugleklubben er at barna skal tilegne seg ferdigheter og kunnskaper som danner et godt grunnlag for det videre arbeidet i skolen. Barn i førskolealder lærer om seg selv og verden gjennom å bruke hele kroppen og alle sine sanser. Vi legger derfor vekt på at barna skal få rike og varierte sanseopplevelser og erfaringer som de kan bygge sin kunnskap på.

Barna er veldig forskjellige i forhold til hvor stor interesse de har for bokstaver og tall, men uansett er det viktig å oppmuntre barnets initiativ og interesse for lesing og skriving, og være gode språkmodeller for barna.

I Ugleklubben jobber vi med:

- Språklig bevissthet: Oppmerksomhet for lyd, rim og regler, stavelser, første lyd i ord.
- Matematiske grunnbegreper: Tall, rom, form, størrelse og rekkefølge
- Påkledning, dobesøk, blyantgrep, bruk av saks, skrive navnet sitt, si hvem jeg er og hvor jeg bor, forståelse for kalenderen, lek, samarbeid/samspill og sang
- Besøke skolen og bli litt kjent i uteområdet
- Hilse på de andre i klassen og læreren, våren før skolestart.
- Samspill og sosial kompetanse: Empati, følge regler, ta initiativ / vente på tur
- Lek, glede, humor og positive opplevelser
- Trafikk – Tarkus, et trafikkmateriell utviklet av Trygg trafikk

9 Foreldremedvirkning

Tett samarbeid med foreldregruppen og aktiv medvirkning er viktig for å sikre et barnehagetilbud av høy kvalitet og for av vi skal kunne gi barna en best mulig hverdag.

I Kvitre gjør vi følgende:

– vi griper barndommens muligheter!

- Opstartsamtale før barnet begynner i barnehagen
- Oppfølgingssamtale med foresatte til nye barn tidlig på høsten
- Foreldresamtaler minst to ganger i året (en på høsten og en på vinter/ vår)
- Benytter Kidplan som digitalt verktøy for foreldrekommunikasjon
- Fortløpende dialog ved levering og når barnet blir hentet.
- Deltar i en årlig nasjonal foreldreundersøkelse i regi av UDIR (utdanningsdirektoratet)
- Minst et foreldremøte i året
- SU (samarbeidsutvalget) har minst to møter i året
- Proaktivt personale som tar tidlig kontakt med foreldre om vi undrer oss over noe, og alltid tenke at tidlig innsats kan forebygge mye hos barn og familier som trenger ekstra støtte
- Personalet viser interesse for barnet og familiens liv utenfor barnehagen, fordi dette kan ha positiv innvirkning på samspillet med barnet og dermed også barnets trivsel

10 Barnehagens fagområder

I rammeplanen finner vi syv fagområder som skal gjenspeile områder som har interesse og egenverdi for barna. Vi tar utgangspunkt i barnas engasjement, interesser, kunnskap og ferdigheter. Arbeidet med fagområdene skal oppleves som meningsfull og en morsom del av barnehagehverdagen. I Kvitre vil fagområdene ofte gli inn i hverandre og jobbes med samtidig. Arbeidet med fagområdene skal sikre et variert og allsidig pedagogisk innhold, og bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Arbeidet med fagområdene skal ses i sammenheng og være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Gjennom allsidige aktiviteter, ulike opplevelser og temaarbeid skal vi sikre at vi jobber med fagområdene året rundt. Både gjennom planlagte aktiviteter og prosjekter, men også i de uformelle læringssituasjonene – i hverdagsrutiner, lek, samlingsstunder, måltider og på tur.

Kropp, bevegelse, mat og helse

Gjennom arbeidet med dette fagområdet skal vi i barnehagen legge til rette for at barna skal utvikle gode, helsefremmende vaner. Vi skal sørge for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk helse. Gjennom arbeid med fagområdet skal barna få mulighet til å sanse, oppleve, leke, lære og skape med kroppen som utgangspunkt. Gjennom medvirkning i mat- og måltidsaktiviteter skal barna motiveres til å spise sunn mat og få grunnleggende forståelse for hvordan sunn mat kan bidra til god helse.

Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3
<ul style="list-style-type: none"> • Få oppleve å få mat med ulik smak og konsistens • Oppleve matglede og felleskap 	<ul style="list-style-type: none"> • Deltar i tilberedelse av mat og opplever ulike smaksopplevelser • Samtaler og erfaring med hvor maten kommer fra, og hvordan den fungerer i kroppen • Ulike bevegelsesmønster og ulikt underlag 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppleve å vurdere og mestre risikofylt lek gjennom kroppslige utfordringer • Barna øver på å holde orden på sine egne saker • Barna får mulighet til å tilegne seg grunnleggende ferdigheter i

– vi griper barndommens muligheter!

<ul style="list-style-type: none"> • Trene selvstendighet i hverdagssituasjoner • Legge til rette for at barna skal få oppleve bevegelsesglede og trivsel. • Bli kjent med egen kropp og behov. <p>Kjenne på egne grenser</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utvikle gode vaner for hygiene og et variert kosthold • Medbestemmelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Livsmestring og strategier for å mestre motgang • Mat på tur • Samtaler om opplevelser rundt hvordan matservering kan gjøres på en bærekraftig måte • Samtaler og erfaring med hvor maten kommer fra, og hvordan den fungerer i kroppen • Videreutvikle motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper • Bli trygg på og få kunnskap om egen kropp, få en positiv oppfatning av seg selv. Sette grenser for egen kropp og respektere andres grenser • Hvordan støtte hverandre og gi omsorg 	<p>ulike fysiske aktiviteter som feks ski, klatre, ake, ballspill, regellek.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vi øver på å være selvstendige ved dobesøk, måltid og påkledning. • Mestring og risiko gjennom kroppslige utfordringer • Gi barna forståelse av forholdet mellom kosthold og helse • Barna får kunnskap om og et forhold til personlig hygiene
--	---	--

Antall, rom og form

Gjennom dette fagområdet skal vi hjelpe barna til å forstå sammenhenger i naturen, samfunnet og universet – gjennom å oppdage, utforske og skape strukturer skal vi bidra til at barna skal utvikle en forståelse for grunnleggende matematiske begreper, og de skal få mulighet til å leke og eksperimentere med tall, mengde og telling. Barnehagen skal synliggjøre sammenhenger og legge til rette for at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagligliv, i teknologi, natur, kunst og kultur og ved selv å være kreative og skapende. Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning. Barna får mulighet til ulike erfaringer med størrelser, formers egenskaper, sortering og begynnende matematiske løsninger. Barna skal få mulighet til å stille spørsmål, resonnere, argumenter og søke løsninger.

– vi griper barndommens muligheter!

Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3
<ul style="list-style-type: none"> • Tallrekka opp til tre • Tallord • Forskjell på en og mange • Bruker kroppen og sansene for å utvikle romforståelse • Utforske objekter og leker • Kjenne plassen sin i garderoben • Rydde leker der det hører hjemme • Sammenligne, finne likheter og forskjeller • Kjenne de største kroppsdelene, som arm, bein, hode og mage. • Oppleve ulike konstruksjonsmateriell 	<ul style="list-style-type: none"> • Tallrekka opp til 10 • Mengde opp til 3 • Vise alder med fingrene • Peketelling • Sammenhengen mellom tall og mengde • Følge instruksjoner knyttet til preposisjoner • Å orientere seg rom og miljø, både inne og ute • Erfaring med å bygge konstruksjoner både ut ifra egen fantasi og instruksjon/tegning. F.eks. gjennom perling, puslespill eller lego. • Erfaring med størrelser og ord for størrelsesforhold • Begrepsforståelse for matematiske begreper som gjennom/mellom, lik/ulik, stor/liten osv. • Barna får kjennskap til dager, måneder og årstider • Barna får erfaringer med avstand, vekt og volum 	<ul style="list-style-type: none"> • Telle fram- og baklengs, leke med tallrekker • Kjenne igjen tallbilde 0-10 • Sammenheng mellom tall og mengde • Klappe stavelser i ord • Orienter seg på enkle kart, f.eks. over uteområdet eller turer i nærmiljøet • Tidsbegrep: i går, i morgen, ukedager • Kjenne begreper for avstand, vekt og volum • Plassering av seg selv i rommet- stå på rekke, i ring • Sortere i kategorier som farge, størrelse eller egenskap. • Lage egne mønster og konstruksjoner • Bygge en konstruksjon etter instruksjon • Barna utvider repertoaret med grunnleggende begreper, former, tall og størrelsesforhold

Natur, miljø og teknologi

Gjennom dette fagområdet skal vi i barnehagen legge til rette for ulike opplevelser og erfaringer i naturen. Dette kan bidra til å fremme forståelse for naturens egenart og barnas vilje til å verne om naturressursene, bevare biologisk mangfold og bidra til bærekraftig utvikling. Vi skal bidra til at barna blir glade i naturen og får erfaringer med naturen som

– vi griper barndommens muligheter!

fremmer evnen til å orientere seg og oppholde seg i naturen til ulike årstider. Barnehagen skal legge til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring. Vi skal støtte opp om barns læring, sørge for at barna forblir nysgjerrige på naturvitenskapelige fenomener, opplever tilhørighet til naturen og gjøre seg ulike erfaringer med bruk av teknologi og redskaper.

Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3
<ul style="list-style-type: none"> • Å bruke sansene sine i naturen; se, føle, smake, lytte, lukte • Erfare kontraster som varme/kulde, lys/mørke, stillhet/lyd • Værfenomener som; sol, regn, vind, snø og sludd • Enkle eksperimenter med elementer som sand, vann, snø, is og jord. • Naturmaterialer, kongler, kvister, steiner og blader • Å bevege seg i ulendt og ulikt terreng • Bli med personalet å kildesortere 	<ul style="list-style-type: none"> • Glede over egne opplevelser og oppdagelser ute i ulikt miljø, vær og årstid • Aktivt og bevisst bruk av sansene for å få informasjon og kunnskap • Utforskning og eksperimentering av oppdagelser og hypoteser • Bruk av ulike hjelpemidler (Ipad, forstørrelsesglass, oppslagsverk m.m) og redskaper som f.eks. kniv på en hensiktsmessig og forsvarlig måte • Viktigheten av å ta vare på naturen rundt oss • Hva og hvordan vi kildesorterer • Å gå på do i naturen 	<ul style="list-style-type: none"> • At påkledning må justeres etter vær og føreforhold • Naturlig kretsløp, død-forråtnelse - ny vekst • Menneskeskapte kretsløp, gjenvinning og gjenbruk. • At språket brukes til å reflektere rundt prosesser, eksperimenter og naturvitenskapelige fenomener • Barna får nærmere kjennskap til sammenhenger i naturen.

Nærmiljø og samfunn

Barnas medvirkning i barnehagens hverdagsliv legger grunnlaget for videre innsikt i og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn. Gjennom utforskning, opplevelser og erfaringer skal barnehagen bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden. I Kvitre barnehage skal vi bidra til kunnskap om og erfaring med lokale tradisjoner, samfunnsinstitusjoner og yrker slik at barna kan oppleve tilhørighet til nærmiljøet. Vi bruker nærmiljøet aktivt i Kvitre. Vi bruker kvitrecampen, besøker gårdene i nærheten, kjøper grønnsaker hos den lokale grønnsakhandleren. Vi drar også på lengre utflukter til fjæra, fiskevann, biblioteket, kino/teater, museum, ulike arbeidsplasser og byen. Vi inviterer også ulike yrkesgrupper til oss i barnehagen – brann, politi, ambulanse, og vi oppfordrer til foreldremedvirkning på dette området. Kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer er en del av fagområdet. Gjennom lek og varierte aktiviteter skal barna få erfaring med å

– vi griper barndommens muligheter!

lytte, forhandle og diskutere og få begynnende kjennskap til menneskerettighetene. Fagområdet skal omfatte kjennskap til samisk språk, kultur og tradisjon og kjennskap til nasjonale minoriteter.

Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3
<ul style="list-style-type: none"> • Trygghet og tilknytning gjennom gode, omsorgsfulle voksne • Å bli møtt på egne behov og akseptert for den de er • Erfare egne og andres grenser. • Å bli utfordret på egne grenser og oppleve mestring • Få førstehåndserfaringer med nærmiljøet rundt barnehagen. • Samtaletema rundt familien min ved møter i hverdagen. • Oppløve kulturelt mangfold 	<ul style="list-style-type: none"> • Få oppleve nærmiljøet ved å gå lengre turer • Å få påvirke egen hverdag – medvirke og delta i ulike aktiviteter og på tur. • Oppløve egne og andres grenser. Å kunne samarbeide som et individ i en større gruppe • Oppløve ulike kulturer og få kjennskap til samene som urbefolkning. • Kjenne Norges grunnlovsdag • Bli kjent med trafikkreglene som brukes på tur i nærmiljøet • En trygg overgang fra liten til stor avdeling • Få kjennskap til andre bedrifter og institusjoner som finnes i nærmiljø • Samtale om ulike familieformer. 	<ul style="list-style-type: none"> • Å kunne orientere seg trygt i nærområdet • Å bli kjent med begrepene før og nå, gamle dager og historie. • Kjenne til historien i nærmiljøet • Få kjennskap til ulike yrker, institusjoner og bedrifter gjennom møter med mennesker og digitale kunnskaps søk eller bruk av bøker • Bli kjent med ulike familieformer og kjønnsidentiteter • Få ta del i praktiske hverdagsaktiviteter • Barna får oppløring i trafikkregler og trygg ferdsel i nærmiljøet • Barna er med i en skoleforberedende gruppe • En god overgang til skolen

Kommunikasjon, språk og tekst

I barnehagens fagområde inngår barns språkutvikling som en viktig del. Dette dreier seg om at barna lærer seg hva de kan bruke språket til og at de lærer selve språksystemet. Det er i samspill med andre språkutviklingen skjer, og de lærer begge sidene ved språket. Gjennom samspillene tilegner barna seg sosial kompetanse som er med på å skape de viktige vennskapene i barnehagen. Barnehagens fysiske utforming er med på å påvirke leken, aktiviteten og språkbruken til barna. I barnehagen er materiellet til inspirasjon for barna gjennom et mangfold av bøker, utkledningsutstyr som inspirerer til rollelek, dokker, kjøkken og andre leker som gir barna mulighet til variasjon i lek og også i språk. Personalets delaktighet ved å lese bøker, ta en rolle i leken og er med på dialogen er viktig for barnas

– vi griper barndommens muligheter!

utvikling av språklig forståelse og i samspill med språklig kompetente voksne og barn vil barnas språk bli beriket. Gjennom tiden i barnehagen vil barna gå gjennom forskjellige trinn innen fagområdet Språk, kommunikasjon og tekst tilpasset deres alder og ferdighetsnivå.

Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3
<ul style="list-style-type: none"> • Erfare at språket er et redskap for å kunne uttrykke behov, følelser og andre behov Bruker kroppsspråk til å gjøre seg forstått • Høytlesning av enkle bøker. Få positive opplevelser med billedbøker og bøker med enkel tekst • Erfaring med sang og musikk. Rim og regler • Se, høre og bli med på eventyr og fortellinger med hjelp av konkreter • Et variert språkmiljø. Barna skal bades i språk! • Et personal som gode språkmodeller som setter ord på hva vi gjør og hva vi ser. Utvide begrepsforståelsen, ordforrådet og språkforståelsen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Høytlesning av bøker med mere tekst. Har et variert utvalg billedbøker med tekst tilgjengelig • Spille enkle brettspill • Eventyr og fortellinger • Bli med å synge enkle deler av sanger. • Bruker språket aktivt for å uttrykke ønsker, følelser og behov • Motta og utføre enkle beskjeder. • Bruke språket til å skape relasjoner og unngå/ løse konflikter • Et personale som undrer seg sammen med barna og som stiller åpne spørsmål. • Utvikle begrepsforståelse gjennom å gjøre erfaringer, samtale og undre seg sammen • Et personale som tuller og tøyser med språket sammen med barna 	<ul style="list-style-type: none"> • Lese bøker og snakke om bilder og innholdet • Få kjennskap til bokstaver å gjenkjenne ord. Vise begynnende interesse for lesing og skriving, feks kjenne igjen eget navn og egen bokstav. • Øve på å sette ord på egne følelser, meninger, tanker og erfaringer. • Være med på å fortelle en historie. • Være med på å tøyse med ord, rim og vitser. Bli bevisst på ord, bokstavlyder og stavelser • Få kjennskap til noen engelske ord. • Bruker språket aktivt for å uttrykke ønsker, følelser og behov

Kunst, kultur og kreativitet

Kunstopplevelser og variert kunst, arkitektur og kulturuttrykk kan bidra til at barn føler tilhørighet, utvikler identitet og nærhet til lokale kunst og kulturinntrykk. Barns egen kulturskaping kan handle om barnas tegneuttrykk, spontansang og dramatisk lek. Barnehagen skal legge til rette for at barna og barnegrupper skal oppleve estetiske uttrykk sammen, og i fellesskap erfare å være i skapende prosesser sammen med personalet. I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon. Fagområdet omhandler uttrykksmåter som billedkunst og kunsthåndverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design. Personalet skal være lydhør, anerkjenne

– vi griper barndommens muligheter!

og imøtekomme barnas egen tradisjonskultur og barnekultur. De skal gi barna anledning til å bli kjent med et mangfold av tradisjoner og kunst og kulturuttrykk fra fortid og nåtid. Et personal som er lydhør ovenfor barnas interesser og ønsker, kan legge til rette for barnas medvirkning av tema og materiell som brukes innenfor kunstoffaget. Prosessen barna vil være en del av i barnehagen innenfor kunst, kultur og kreativitet.

Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3
<ul style="list-style-type: none"> • Erfaring med ulike formings og naturmateriell. • Maling, bli kjent med fargene og bruk av sansene for å utforske og lage sine kunstuttrykk. • Blir introdusert for enkle barnesanger, bevegelsessanger og regler. • Høre på et mangfold av musikk gjennom året. • Bli kjent med rytme og klang. • Opplevelse av tradisjoner og musikk • Kjenne glede rundt dans i fellesskapet. • Dramatisering av eventyr med personalet • Å oppleve variasjon av ulike typer materiell, eksperimentering og undring 	<ul style="list-style-type: none"> • Utvide sin bruk av formings og naturmateriell. • Kjennskap til form, farge og mønster. • Dramatisering av og for barn. • Kjennskap til ulike høytider, tradisjoner og kulturer gjennom bilder, samtaler og kunst. • Få kjennskap til det kulturelle mangfoldet i barnehagen. • Kjennskap til ulike instrumenter og musikkformer. • Begynnende utforskning av rim, regler og rytme • Får mulighet til å under seg og eksperimentere med form og farger • Voksne som er lydhøre og tar vare på barns skaperglede og egen kultur (sanger, vitser, rim) Bruk av sanger, drama, bevegelse og instrumenter. 	<ul style="list-style-type: none"> • Eksperimenterer med ulike farger og forskjellig materiell, beherske ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi. • Skape egne uttrykk gjennom ulikt formingsmateriell, kunst, dans, dramatisering, eventyr og sang. • Få kunnskap om og opplevelse av kunst, bevegelse og musikk fra ulike kulturer og sjangere • Å få bearbeide inntrykk og uttrykke sin kreativitet sammen med andre.. • Kunnskap om variasjon, kulturer, mangfoldet og ulike høytider gjennom kunstneriske uttrykk. • Lage egne kunstneriske uttrykk gjennom sang, dans, forming eller dramatisering • Å vise fram sin egen skaperglede gjennom sang, bevegelse, bruk av instrumenter og dramatisering. • Å dele og vise glede og stolthet over egen kulturelle tilhørighet.

– vi griper barndommens muligheter!

Etikk, religion og filosofi

Etikk, religion og filosofi er med på å forme måter å oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger. Fagområdet retter særlig oppmerksomhet mot barnehagens samfunnsmandat og verdigrunnlag i et samfunn preget av livssynsmangfold. Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi. Barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og forståelse for andre menneskers livsverden og levesett. Gjennom å samtale om og undre seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål skal barn få anledning til selv å formulere spørsmål, lytte til andre, reflektere og finne svar. Slik skal barnehagen bidra til å legge grunnlag for kritisk tenkning og dømmekraft.

Gjennom arbeid med etikk, religion og filosofi skal barnehagen bidra til at barna får kjennskap til grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon og blir kjent med religioner og livssyn som er representert i barnehagen utforsker og undrer seg over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål får kjennskap til, forstår og reflekterer over grunnleggende normer og verdier får en forståelse for at det finnes mange ulike måter å forstå ting på og leve sammen på utvikler interesse og respekt for hverandre og forstår verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap.

Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3
<ul style="list-style-type: none"> • Føle seg som en del av et fellesskap. • Å bli anerkjent for den man er, bli sett og hørt. Utvikle respekt for hverandre. • Bli kjent med seg selv gjennom andre • Få kjennskap til grunnleggende normer og verdier • Få kjennskap til ulike tradisjoner - blant annet gjennom musikk, sang og fortellinger, samt sanseintrykk gjennom matretter og bakst • Bruke konkrete i sanger og fortellinger om de ulike markeringene 	<ul style="list-style-type: none"> • Utvikler interesse og respekt for hverandre. Å hevde egne behov og ta hensyn til andre barns behov • Reflektere over verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap. Å undre seg, stille spørsmål og fantasere. • Forstå og reflektere over grunnleggende normer og verdier. Konflikthåndtering med veiledning fra personalet • Få kjennskap til ulike familieformer • Få kjennskap til landet vårt, fortelle om andre land og urbefolkninger • Fortellinger og rollespill i sammenheng med høytider og tradisjoner. • Fortellinger og rollespill i sammenheng med høytider og tradisjoner. 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppfordres til å stille spørsmål og være nysgjerrig • Lytte til hverandre • Å bli oppmuntret til å håndtere/ løse konflikter selv. Barna lærer å inngå kompromisser • Få forståelsen for hvorfor vi feirer ulike høytider • Øke forståelsen rundt mangfold og andre kulturer. Gjensidig respekt, likeverd og demokrati • Lære om ulike kulturer, levevis og minoriteter • Barna får erfaringer med forskjellighet og uenighet og at andre opplever verden på en annen måte enn seg selv • Toleranse for likheter og forskjeller.

– vi griper barndommens muligheter!

	<ul style="list-style-type: none"> •Musikk, sang og drama fra ulike kulturer og tradisjoner •Religioner og tradisjoner som er representert i barnegruppa	<ul style="list-style-type: none"> •Nulltoleranse for mobbing •Barna filosoferer rundt liv og død • Barna får nærmere kjennskap til historien bak de ulike høytidene og tradisjonene
--	---	---

11 Samarbeid

Barnehagen kan til tider ha behov for faglige råd og veiledning fra andre instanser. Barnehagen samarbeider tett med helsestasjon/familiens hus. Vi legger vekt på tidlig innsats for å fange opp og hjelpe barn og familier som trenger ekstra støtte på ulike måter. Barnehagen og foreldre kan ta opp saker og etablere samarbeid med ulike fagpersoner i TEAMS-teamet i Fauske og Ressursteamet i Sørfold. Her kan man undre seg sammen og få hjelp til tiltak hjemme og i barnehagen til barnets beste. Barnehagens har flere samarbeidspartnere:

- Kommunen (Fauske og Sørfold) ved enhetsleder barnehage og skole
- Helsestasjon / Familiens Hus - helsesykepleier
- TIMS tverrfaglig team / Ressursteam
- Pedagogisk Psykologisk tjeneste (PPT)
- Fysioterapeut
- Logoped
- Statlig pedagogisk tjeneste (Statped)
- Barnevern
- NAV
- Andre barnehager
- Skoler i Fauske og Sørfold
- RKK – regionalt kompetansesenter

Ved samarbeid med PPT og barnevern blir dere som foreldre alltid kontaktet av oss i forkant. Kontakt med PPT blir ikke foretatt uten samtykke fra foresatte. Unntaket er opplysningsplikt ovenfor barnevern.

– vi griper barndommens muligheter!

12 Kalender

VIKTIGE DATOER

Dato	Arrangement
August:	Planleggingsdager 17. og 18 august
September:	Brannvernuke uke 38 – utsette til uke 40? Gjenvinningsuke uke 38? Folkehelseuke uke 37 Høstfest m/lapskaus
Oktober:	Foreldremøte 3.oktober Refleksdagen 19.oktober Verdensdagen for psykisk helse 10.oktober – <i>Vi trenger å høre til. #lagplass</i> FN- dagen 24.oktober. Foreldrekafe Halloweenfest for barna 31.oktober
November:	Juleforberedelser Lysfest
Desember :	Julefrokost med foreldre 1.desember Lucia 13.desember – foreldrekafe Nissefest for barna 19.desember
Januar:	Uke 3 - Solfest
Februar:	Samisk uke – uke 5 og 6 Samefolkets dag 6.februar Uke 8 – Karneval 29.02 Felles planleggingsdag Ulna 9.feb
Mars:	Barnehagedagen 12.mars 21.mars Rockesokk Vaffeldagen 25.mars (markeres 21.mars) Påskekafe 22.mars Foreldresamtaler
April:	Skiskole Akedag
Mai:	Grunnlovsdagen 17.mai
Juni:	Mangfold Avslutning Ugleklubben Sommerfest 20.juni
Juli:	Feriestengt uke 29 og 30

– vi griper barndommens muligheter!

13 Kontaktinformasjon

Kvitre barnehage

Kvitblikveien 2

8218 Fauske

Tlf: 90 63 82 51

E-post: kvitre@ulna.no

Hjemmeside: www.kvitrebarnehage.no

Daglig leder:

Laila Nystadbakk

Tlf; 97 59 51 89

E-post: laila.nystadbakk@ulna.no

